

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad

291 88 Kristianstad

044-250 30 00

www.hkr.se

Självständigt arbete (examensarbete), 15 HP, för

Kandidatexamen i omvårdnad

HT 2023

Fakulteten för hälsovetenskap

Människans bästa vän

Äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende

En litteraturöversikt

Alexandra Gorny & Isabella Richter

Författare

Alexandra Gorny och Isabella Richter

Titel

Människans bästa vän.

Äldres erfarenhet av vårdhund på särskilt boende: En litteraturöversikt

Handledare

Viktor Johannesson

Examinator

Janet Mattson

Sammanfattning

Bakgrund: Här beskrivs begreppen vårdhund, äldre, särskilt boende och personcentrerad omvårdnadsteori. Studier har gjorts som visar på att 35% av äldre över 60 år är ensamma. Ensamhet under en längre tid påverkar hälsan negativt. Vårdhundar används i flera olika vårdsammanhang, däribland på särskilt boende som en metod att öka välbefinnandet bland äldre.

Syfte: Syftet var att beskriva äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende.

Metod: Studien är en allmän litteraturstudie som utgick från 13 kvalitativa artiklar. Sökningen genomfördes i Cinahl, PubMed och PsycINFO. Fribergs analysmodell har använts för att analysera artiklarna och HKR:s granskningsmall nyttjades för att kvalitetssäkra artiklarna.

Resultat: Analysen resulterade i tre huvudkategorier och sju underkategorier: Mötet med vårdhunden (Minnet, Vårdhunden framkallar känslor), Minskad känsla av ensamhet (Betydelsen att ta hand om någon, Betydelsefullt sällskap), Ökat välmående (Aktivitet, Fysisk kontakt, Sömnkvalitet).

Diskussion: Litteraturstudien granskades efter Shentons fyra begrepp: tillförlitlighet, överförbarhet, verifierbarhet och pålitlighet. Fynden som lyftes var *aktivitet*, *betydelsefullt sällskap* och *vårdhunden framkallar känslor*. Personcentrerade omvårdnadsteorin av McCormack och McCance (2021) diskuteras samt de globala målen.

Nyckelord

Äldre, särskilt boende, vårdhund, djurassisterad terapi och upplevelse

Author

Alexandra Gorny and Isabella Richter

Title

Man' s best friend.

Elderly experience of therapy dogs in special care homes: A literature review

Supervisor

Viktor Johannesson

Examiner

Janet Mattsson

Abstract

Purpose: The aim was to describe elderly's experience of therapy dogs in special care homes.

Background: The concepts of therapy dog, elderly, special housing and person-centered nursing theory are described here. Studies have been done that show 35% of the elderly over the age of 60 are lonely. Loneliness over a long time can have negative effects. Therapy dogs can reduce the feeling of loneliness and increase the well-being of the elderly.

Method: The study is a general literature study based on qualitative studies which was based on 11 qualitative articles. The search was carried out in Cinhal, PubMed and PsychINFO. Friberg's analysis model has been used to analyze the articles and HKR: s review temple was used to ensure the quality of the articles.

Result: The analysis resulted in three main categories and seven subcategories: The meeting with the care dog (Memory, Therapy dog evokes feelings), Reduced feeling of loneliness (Meaning of caring for someone, Meaningful companionship), Increased well-being (Activity, Physical contact, Sleep quality).

Discussion: The literature study was reviewed according to Shenton's (2004) four concepts: reliability, transferability, verifiability and credibility. The highlighted findings were *activity*, *significant companionship* and *the therapy dog evokes emotions*. The person-centered nursing theory of McCormack and McCance (2021) is discussed as well as the global goals.

Keywords

Elderly, special care homes, therapy dog, animal assisted therapy and experience.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
Inledning	6
Bakgrund	6
<i>Vårdhund</i>	<i>6</i>
<i>Äldre</i>	<i>7</i>
<i>Särskilt boende</i>	<i>8</i>
<i>Personcentrerad omvårdnadsteori</i>	<i>9</i>
<i>Problematisering</i>	<i>10</i>
Syfte	11
Metod	11
Design	11
Sökvägar och urval	11
Granskning och analys	13
Etiska övervägande	13
Förförståelse	14
Resultat	15
Mötet med vårdhunden	15
<i>Minnet</i>	<i>15</i>
<i>Vårdhunden framkallar känslor</i>	<i>15</i>
Minskad känsla av ensamhet	17
<i>Betydelsen att ta hand om någon</i>	<i>17</i>
<i>Betydelsefullt sällskap</i>	<i>17</i>
Välmående och hälsa	19

<i>Aktivitet</i>	19
<i>Fysisk kontakt</i>	19
<i>Sömnkvalitet</i>	20
Diskussion	20
Metoddiskussion	20
Resultatdiskussion.....	23
Slutsats	29
Referenser	31
<i>Bilaga 1. Sökschema</i>	40
<i>Bilaga 2. Artikelöversikt (kvalitativ)</i>	44

Inledning

Vårdhundar kan ha positiva effekter på livskvalitén och kan minska känslan av ensamhet och nedstämdhet (Lindqvist, 2016). Gynnsamma effekter som att kroppen släpper ut endorfiner uppkommer när människor är nära någon som är en kär, att klappa ett djur har samma inverkan (Jansson & Almberg, 2013). Enligt Statistiska Centralbyrån (SCB, 2022) bor 35% av de som är över 60 år ensamma. Efter ålderspensionen ökar den sociala isoleringen där 10% av 75–84 åringar upplever social isolering (SCB, 2019). Ensamhet under längre tid har en negativ inverkan på hälsan, bland annat genom att öka trötthets- och sjukdomskänsla, vilket ofta leder till ett ökat vårdbehov (Borg, 1986). Därför är det av vikt att undersöka och få ökad kunskap kring äldres erfarenheter av vårdhundar samt vilken inverkan vårdhunden kan ha på äldres fysiska och psykiska mående.

Bakgrund

Vårdhund

Människor och djur har alltid följt varandra och hunden var det djur som först ansågs som ett husdjur. En studie av Lindqvist (2016) visar på att djur kan öka välbefinnandet samt minska känslan av ensamhet. Djur kan användas inom vården, vanligast är hundar, då kallas det för vårdhund. Vårdhundens roll kan bland annat vara att bli klappad och hålla en person sällskap. Vårdhunden kan även ge lugn och ro genom att ligga bredvid vilket kan öka välbefinnandet (Lindqvist, 2016). Vårdhundar är utbildade hundar för arbete inom skola, vård eller omsorg (Lundström & Busi, 2012). En hund behöver lämplighetsprövas samt utbildas för arbete inom vården. Utbildning av vårdhund sker på en vårdhundskola och har som uppgift att utbilda hundägare, hundar och legitimerad vårdpersonal. Vårdhund och hundägare formar tillsammans ett hundvårdsteam och tilldelas arbete genom remiss från läkare, arbetsterapeut eller sjukgymnast. En vårdhund

har sex huvudområden: minnesträning, finmotorik, fysisk träning, träning efter stroke, kognitiv träning och träning av social kompetens (Höök, 2010). Positiva effekter för den psykiska hälsan och ensamheten har påvisats bland vårdtagare efter enskilda möten med vårdhunden (SBU, 2014). En studie av Barker och Dawson (1998) där syftet var att utvärdera effekten vårdhunden hade vid ångestproblematik, skulle vårdhunden visa positiva effekter kan det bidra till att patienten behöver färre läkemedel vilket kan minska belastningen för allmänsjuksköterskan och patienten behöver inte ta läkemedel i onödan (Barker & Dawson, 1998).

Äldre

Åldrande är ett långsamt och tilltagande förlopp som inte sker över en natt eller när en viss åldersgräns passerat. Förloppet påverkas av både den biologiska processen och miljön (Berg, 1986). Åldrandet skiljs från individ till individ och kan därför delas upp i tre kategorier; den biologiska åldern, den psykologiska åldern och sociala åldern. Biologiska åldern är ett mått hur det fysiologiska fungerar hos individen. Psykologiska åldern anges efter individens anpassningsförmåga till miljön och sociala åldern definieras av individens kontakter med andra (Berg, 1986). Traditionellt betraktas ålderdomen börja i slutet av 60-årsåldern. Ålderdomen har även indelats till unga gamla och gamla gamla. Personer från 80 år räknas till gamla gamla och unga gamla är personer mellan 65 och 80 år (Berg, 1986). År 2022 var medellivslängden för män 81 år respektive 84 för kvinnor. För 50 år sedan var medellivslängden 72 år för män respektive 76 år för kvinnor (SCB, 2023). Medellivslängden har ökat vilket gör att fler bor på särskilt boende vilket även bidrar till ett ökat resursbehov (Jansson & Almberg, 2016).

Vidare menar Jansson och Almberg (2016) att rörelse är en av människans basala behov och när människan blir äldre sker förändringar i rörelseorganen som kan medföra sjukdomar eller besvär som kan leda till nedsatt rörelseförmåga. Förlust av rörelseförmågan kan enligt Jansson och Almberg (2016) bidra till lidande för

människan och påverka självständigheten, vilket kan sänka livskvaliteten. Förlusten av rörelseförmågan kan leda till negativ påverkan på kroppens organsystem, vilket kan leda till att sjukdomar som diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar tillkommer. Läkemedel kan bidra till positiva effekter när det kommer till behandling och prevention av sjukdomar, däremot förekommer det även bieffekter. En vanlig bieffekt på exempelvis lugnande är yrsel, något som är en riskfaktor för fallolyckor (Jansson & Almberg, 2016). Att vara fysisk aktiv är därför viktigt för att förebygga sjukdom, fallolyckor och frakturer. Aktiviteten ska ske utefter förmågan och endast en promenad om dagen på cirka 30 minuter har visat god effekt som stärker muskler och gynnar rörlighet och balans (Jansson & Almberg, 2016).

Enligt Jansson och Almberg (2016) är psykisk ohälsa bland äldre vanligt och betecknas som ett folkhälsoproblem. Bidragande faktorer till detta är att många äldre lever isolerat, är ensamma, har en minskad rörelseförmåga och ett begränsat socialt nätverk till bland annat anhöriga och vänner (Jansson & Almberg, 2016).

Särskilt boende

Särskilt boende benämns som äldreboende i folkmun. Svenska akademiska ordböcker (2021) beskriver ett äldreboende som ett boende där äldre med särskilda behov kan få service och omsorg. Ett särskilt boende betraktas som den äldres egna hem, där äldre har rätt till autonomi, integritet och att få sina sociala samt medicinska behov tillgodosedda (Sveriges kommuner och regioner, 2023). Ordinärt boende är ett privat eget boende som har tillgång till stöd som skall underlätta vardagen som exempelvis boendestöd, hemtjänst eller trygghetslarm (Östersund kommun, 2021). Främsta skillnaden mellan särskilt boende och det ordinära boendet är att det i särskilda boendeformen kan erbjudas gemensamma måltider samt större socialt umgänge, vilket kan öka tryggheten och tillfredsställa sociala interaktion hos äldre (Regeringen, 2017). Enligt Socialtjänstlagen (2001) ska socialnämnden arbeta för att äldre ska få ta del av ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Det särskilda boendet innefattar oftast ett enkelrum bestående av sovplats, vardagsrum med enklare kök samt egen toalett. Ofta finns det även ett gemensamt vardagsrum där äldre kan samlas för att utföra olika typer av aktiviteter tillsammans (Sveriges kommuner och regioner, 2023). Jansson och Almgren (2016) menar att personer som bor på särskilt boende är i behov av hjälp i form av omvårdnad och har svårt att bo hemma med hemtjänst. På det särskilda boendet ska vården vara anpassad till äldres behov av självbestämmande och trygghet. Idag är det kommunen som avgör vilket boende som är ett särskilt boende (Jansson & Almgren, 2016).

Personcentrerad omvårdnadsteori

Den personcentrerade omvårdnadsteorin utvecklad av McCormack och McCance (2021) har betydelse i allmänsjuksköterskans arbete för att erhålla ett helhetsperspektiv och personcentrerad vård. Teorin består av fem delar som tillsammans bidrar till en personcentrerad bild av en person (McCormack och McCance, 2021). Samhällsperspektivets fem punkter är; förutsättningar för personcentrerad vård, vårdandets sammanhang, personcentrerade processer och personcentrerade resultat. Teorin kan kopplas till denna litteraturstudie eftersom den handlar om delaktighet, helande och att skapa goda omvårdnadsmiljöer vilka är bidragande faktorer för en god hälsa (McCormack & McCance, 2021). De fem delarna bygger på varandra och allmänsjuksköterskans fulla förmåga att arbeta personcentrerat kan inte uppnås om fysiska miljön inte främjar personcentrerat arbete. Det visar att miljön som vården utförs i är betydelsefull för vårdens effektivitet och detta kan ha en betydande del i huruvida personcentrerade vården begränsas eller underlättas (McCormack och McCance, 2021). Fysiska miljön kan bidra till socialt engagemang, vilket på ett särskilt boende kan bidra till gemenskap och bryta isolering.

En annan del i McCormack och McCances (2021) modell är att personcentrerad vård bygger på goda relationer. För att skapa goda relationer krävs det färdigheter i till exempel kommunikation, både verbal och icke verbal. Verbal

kommunikation handlar om det som sägs och det som hörs. Medan icke verbal kommunikation kan vara beröring, rörelse, gester, ögonkontakt och närhet (McCormack & McCance, 2021). Om en person inte är kapabel till verbalt uttryck kan det leda till minskad delaktighet och ensamhet. En vårdhund som endast uttrycker sig icke verbalt kan vara ett sätt att träna talet men kan också minska känslan av ensamhet. Relationen med en vårdhund kan kännas tryggare eftersom relationen inte ändras (Jansson & Almberg, 2013).

Problematisering

Många äldre lider av ensamhet vilket kan påverka välmåendet. Studien kan bidra till ökad kunskap hos allmänsjuksköterskan och därmed ett ökat välbefinnande hos äldre. Genom att undersöka äldres upplevelse av vårdhund på särskilt boende ökar kunskapen om hur vårdhundar kan hjälpa äldre och kan leda till ökad förståelse hos allmänsjuksköterskan. Med en ökad förståelse hos allmänsjuksköterskan kan de i framtiden förstå patienten som är i behov av hjälp eller exempelvis varför patienten inte uppskattar fysisk kontakt av vårdpersonalen. En del hundägare upplever enligt Strang (2007) att hundar är bra lyssnare och terapeuter. Det kan betyda att många kommunicerar med hundar som människor, skillnaden är att hundar är mer pålitliga än människor och allt som sägs stannar mellan personen och hunden (Strang, 2007). Allmänsjuksköterskan kan få reda på händelser i personens liv som inte berättats om förr genom samtal med vårdhunden.

Genom att undersöka äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende erhålls en ökad kunskap om hur vårdhundar kan användas som metod av allmänsjuksköterskan, då en vårdhund på plats kan motivera äldre till fysisk aktivitet vilket kan ha en positiv effekt för fysiska hälsan (Strang, 2007). Studien har därför betydelse för hur vårdhunden kan gynna de äldre, psykiskt och fysiskt. Studien har även betydelse för allmänsjuksköterskans förbättringsarbete på det särskilda boendet.

Syfte

Syftet var att beskriva äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende.

Metod

Design

Studien var en allmän litteraturstudie som huvudsakligen utgick från kvalitativa studier. Däremot inkluderades även två studier med blandad design som integrerar kvalitativa och kvantitativa design. Kvantitativ forskning möjliggörs genom mätningar och jämförelser mellan resultat (Segesten, 2017). En blandad design av kvalitativa och kvantitativ metod ger en djupare förståelse då numeriska data och textdata anges vilket kan skapa mer trovärdigt resultat (Borglin, 2017). En kvalitativ litteraturstudie görs för att skapa en överblick av ett avgränsat område och skapar en ny sammanställning. När en litteraturstudie görs tar författaren del av redan befintlig forskning (Friberg, 2017). Syftet med användandet av kvalitativa studier var att åstadkomma förståelse för en person och dennes livssituation. Det leder till en fördjupad förståelse för personens erfarenheter, förväntningar och upplevelser (Segesten, 2022). I denna litteraturstudie söktes underlag inom kvalitativa forskningen för att förstå äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende.

Sökvägar och urval

Artiklar till litteraturstudien har sökts fram via databaserna Cinahl Complete, PubMed samt PsycINFO, som innehåller vetenskapliga artiklar om omvårdnadsvetenskap. En pilotsökning genomfördes i Cinahl för att få en förståelse kring befintlig forskning som fanns kring det valda ämnet. Pilotsökningen resulterade i 107 artiklar. Efter avgränsningarna engelskspråkig, peer-review och forskningsartikel visades 75 artiklar i Cinahl.

Efter pilotsökningen genomfördes en ny huvudsakliga sökning i samtliga tre databaser Cinahl, PubMed och PsycINFO (se bilaga 1).

Syftet har arbetats ner för att hitta de centrala begreppen som blivit nyckelord. Nyckelord som använts för att hitta artiklar är *äldre, vårdhund, särskilt boende* och *erfarenheter*. Dessa nyckelord har använts som ämnesord. Ämnesord fungerar som taggar som visar vad artikeln handlar om. Ämnesorden för sökningen i Cinahl togs fram genom *Cinahl Headings*, *Thesaurus* användes i PsycINFO och *Mesh* användes i PubMed. Fritext är däremot mindre specifikt då orden som eftersöks skrivs i sökfälten bland titeln, abstract och nyckelorden vilket genererar fler träffar i jämförelse med ämnesord (Karlsson, 2017). Passande synonymer till nyckelorden har funnits genom att använda Svensk Mesh. Booleska operatorer har använts som AND och OR som lägger ihop termer. Booleska operatörn AND gör det möjligt att skriva flera ord efter varandra och fungerar avgränsande. OR ger större spridning i sökningar då endast ett av orden behöver vara med i träffen (Karlsson, 2017). I sökningen användes trunkering och frassökning. Trunkering används för att få fram alla ord som har samma rot. Frassökning gör att alla ord som behöver finnas med håller ihop vid sökningen (Karlsson, 2017).

Efter huvudsakliga sökningen genomförts har ett första urval av artiklarna gjorts genom att läsa artiklarnas titel och sammanfattning, där artiklarna som ansågs lämpliga inkluderades. Därefter har ett andra urval gjorts genom att läsa resultatet för att få en bild av arbetet. Artiklar som i andra urvalet ansågs svara på syftet har inkluderats för ytterligare granskning. Urval är ett begrepp som beskriver processen av att samla in data från en mindre grupp där erfarenheter av fenomenet står i centrum och kan skapa en grund för att svara på syftet (Henricsson & Billhult 2017). Inklusionskriterier för arbetet var äldre personer över 65 år samt äldre som bor på särskilt boende.

Sökningen i Cinahl resulterade i 75 artiklar, PubMed 155 artiklar och PsycINFO 143 artiklar. Totalt inkluderades 13 artiklar som svarade på syftet.

Granskning och analys

En artikelgranskning har gjorts med hjälp av HKR:s granskningsmall för kvalitativa artiklar där syftet var att säkra god kvalitet på valda artiklar (Blomqvist et al., 2016). Det finns olika metoder för att analysera en kvalitativ artikel, i denna litteraturstudie har Fribergs analysmodell använts där analyserna av artiklarna har fokuserat på resultatdelen (Friberg, 2017). När kvalitativa artiklar analyseras är det vanligast att arbeta utifrån artiklarnas helhet för att sedan bryta ner artiklarna i delar, för att kunna skapa en ny helhet (Friberg, 2017).

Fribergs analysmodell utgår från fem olika steg, där första steget innebar att läsa igenom valda artiklar flertalet gånger för att få en förståelse om vad de handlar om. Detta har utförts individuellt och därefter diskuterades artiklarna tillsammans. Nästa steg handlar om att hitta de meningsbärande fynden, vilka har identifierats genom att föra in det viktigaste från varje enskild artikel i ett nytt dokument. Där sammanställdes fynden för att få en överblick av det som skulle inkluderas i arbetet. Friberg (2017) beskriver vidare att artiklarnas likheter och olikheter ska urskiljas. Likheterna och olikheterna ströks under och därefter bildades nya kategorier. Sista delen av analysen handlar om att sammanställa det som kommit fram under analysens gång i en ny helhet (Friberg, 2017). I sista steget av analysprocessen har den slutgiltiga sammanställningen bildat tre huvudkategorier med sammanlagt sju underkategorier (se tabell 1).

Etiska övervägande

Forskning där syftet är att bidra till kunskap kräver att utomstående människor medverkar, lägger ner tid eller till och med tar risker. Då finns det alltid finns en risk att medverkande utnyttjas (Kjellström, 2019). Därför finns forskningsetik, för att värna om alla livsformer och för att bevara människans rättigheter. Det finns etiska övervägande genom hela arbetet och det kräver därför förmågan att reflektera över olika värden och vilka värderingar som finns hos en själv. Om en person väljer att inte medverka i studien ska personen fortsatt bemötas med

samma respekt (Kjellström, 2019). Kjellström (2019) beskriver informerat samtycke som ett sätt att skydda självbestämmandet samt friheten hos deltagaren, till exempel huruvida de vill delta eller inte och att dessutom möjligheten ges att tänka över beslutet. För att ett informerat samtycke ska fungera krävs det att deltagaren får information kring arbetet, i vilket syfte studien görs samt hur studien ska gå till väga (Kjellström, 2019). Dessutom krävs det att deltagaren har förmågan att förstå informationen som har skickats ut samt förmåga att ta beslut om deltagande. Detta innebär också att deltagare när som helst under studiens gång har rätt till att avbryta sin medverkan (Kjellström, 2019). Förförståelsen var det första som skrevs innan arbetet påbörjades för att visa på att kunskap, erfarenhet och fördomar fanns redan innan studien påbörjades, detta stärker enligt Shenton (2004) pålitligheten. Enligt lagen om etikprövning av forskning som avser människor (SFS: 2003:460) är syftet med etikprövning att skydda individuella personer och visa respekt för människovärdet vid forskning. Etiskt godkända artiklar var eftersträvat att använda vilket stärker pålitligheten, 8 av 13 artiklar var etiskt godkänd. Dessutom var även informera samtycke eftersträvat vid val av artiklar, åtta av artiklarna hade informerat samtycke. Fem av artiklarna hade inte etiskt godkännande men användes då insamlingen av data skedde på ett sätt som inte ansågs skadligt för någon av deltagarna.

Förförståelse

Författarnas förförståelse är att djur bidrar till en minskad känsla av ensamhet och ger en ökad livskvalitet. Vidare tror författarna att det kan hjälpa till att få en hemtrevlig känsla på ett särskilt boende om man alltid har haft en hund eller ett djur hemma. Författarnas förförståelse är att det kan vara ett bra sätt att få äldre att röra på sig när denne leker med hunden och kan vara ute med den. En hund kan vara en bra distraktion från ensamhet och negativa känslor under dagen samt att det blir något att se fram emot om dagarna generellt ser likadana ut. Författarnas erfarenheter är att djur oftast vill vara nära och mysa vilket författarna tycker skapar en lugn miljö, glad känsla och minskar stress.

Resultat

Resultat i litteraturstudien om äldres erfarenheter av vårdhunden baserades och sammanställdes från 13 valda artiklar som svarade på syftet. Sammanlagt deltog 309 deltagare. Studierna genomfördes i Australien (1), Danmark (1), Storbritannien (3), Frankrike (1) Italien (1), Japan (1), Kanada (1) Nya Zeeland (1), Sverige (1), Spanien (1) och USA (1). Resultatet mynnade ut i tre huvudkategorier med sammanlagt sju underkategorier (*se tabell 1*).

Mötet med vårdhunden	Minskad känsla av ensamhet	Välmående och hälsa
<ul style="list-style-type: none"> • Minnet • Vårdhunden framkallar känslor 	<ul style="list-style-type: none"> • Betydelsen att ta hand om någon • Betydelsefullt sällskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivitet • Fysisk kontakt • Sömnkvalitet

Tabell 1. Översikt över resultatet huvud- och subkategorier.

Mötet med vårdhunden

Minnet

Vid besök av vårdhunden noterades kognitivt stimuli. En sorts minnesstimulering framgick då vårdhunden återuppväckte minnen från äldres liv (Forget et al., 2021). Minnen av tidigare husdjur, nära och kära samt platser som besökts (Jain et al., 2020; Kawamura et al., 2009). Minnen och det glada humöret som uppstod i samband med vårdhundens besök bidrog till en positiv och avslappnad atmosfär på boendet (Jain et al., 2020).

“The animal revives memories” (Forget et al., 2021, s.5).

Vårdhunden framkallar känslor

Äldre upplevde stress som var relaterat till livet på särskilt boende, här var mötet med vårdhunden viktigt då det minskade stressen. Äldre uttryckte att mötet med

vårdhunden var som en variation i vardagen (Kawamura et al., 2009; Ritchie et al 2021). Nedanstående citat stärker påståendet då vårdhunden beskrevs som något nytt i vardagen (Kawamura et al., 2009).

“Breath of fresh air” (Kawamura et al., 2009, s. 43)

Känslor som glädje, tillfredsställande och lugn visades hos flertalet äldre, känslor som annars sällan visades hos äldre på särskilt boende (Forget et al., 2021; Jain et al., 2021). Samtal med vårdhunden skapade positiva känslor (Kawamura et al., 2009). Det framgick även att vårdhunden minskade ångest och depressiva symtom under besöken (Forget et al., 2021; Thodberg et al., 2016). Å andra sidan visade fem äldre från studien av Forget et al. (2021) känslor som rädsla och oro när vårdhunden besökte boendet.

Det sågs en ökad användning av ord, äldre som ofta var tysta uttryckte känslor när vårdhunden var närvarande (Forget et al., 2021). Äldre uttryckte glädje för vårdhunden genom att ha bilder, fråga när vårdhunden kommer på besök igen och i samtal säga att vårdhunden är deras bästa vän (Jain et al., 2020). Det framgick att veckobesök av en vårdhund visade lite till ingen förbättring i depression, humör eller social interaktion över tid. Däremot sågs en förbättring i stunden av humöret i samband med besök av vårdhunden (Berry et al., 2012). Det noterades att äldre var på mindre bra humör vid början av mötet med vårdhunden, men vid interagerandet började äldre le och socialisera med andra, vilket kan ha betydelse i det goda humöret (Berry et al., 2012; Jain et al., 2020; Jain et al., 2021).

Vårdgivarna observerade att ett gott humör uppvisades flera timmar efter att vårdhunden hade gått (Jain et al., 2020). Däremot visade Phelps et al. (2008) ingen märkbar förändring i humöret.

Minskad känsla av ensamhet

Betydelsen att ta hand om någon

Wong et al. (2021) beskrev att äldre som varit sängliggande i sjukdom uppskattade den fysiska ömheten och ansåg att det var särskilt viktigt att ha ett djur som är tätt intill. Dookie (2013) kom fram till att även om äldre haft djur tidigare i livet var dessa besök särskilt viktiga och meningsfulla eftersom äldre nu hade förändrade roller, familjeförhållande och barnen var självständiga. Vidare beskriver Dookie (2013) att ta hand om någon, djur eller människa, var viktigt för många äldre. Vårdhunden framkallade känslor hos äldre som belöning då de tog ansvar för vårdhunden, vilket ökade det känslomässiga välbefinnandet (Kawamura et al. 2009; Forget et al., 2021). Äldre tog väl hand om vårdhunden och medverkade i flera dagliga rutiner såsom matning (Dookie, 2013). Äldre var stolta över ansvaret under vårdhunds besöken och ansvaret bidrog till att äldre upplevde mer självsäkerhet. (Kawamura et al. 2009; Forget et al., 2021)

“Ah it obviously satisfies that need to take care of something that needs me” (Dookie, 2013, s.197)

Betydelsefullt sällskap

Ritchie et al. (2021) har påvisat att vårdhunden bidrog med sällskap och emotionellt stöd när partners hade gått bort. När äldre fick frågan hur livet skulle vara utan djur, svarade många att det skulle bli ensamt (Dookie, 2013), vilket stöds av Jain et al. (2020) som visat på att vårdhunden minskade känslan av ensamhet hos äldre.

“Seeing the dog makes me feel good; not so lonely” (Travers et al., 2013, s.222)

Vårdhunden bidrog med glädje (Forget et al., 2013), vilket kan vara en bidragande faktor till att vårdhundens besök resulterade i en positiv miljö på boendet (Jain et al., 2021; Wong et al., 2021). Äldre såg fram emot och uppskattade besöken av

vårdhunden och det blev för många en uppskattad stund under tiden på boendet (Kawamura et al., 2009; Phelps et al., 2008). Genom känslor som glädje och en bättre atmosfär kan vårdhunden bidra till ökad livskvalitet hos äldre (Forget et al., 2021; Travers et al., 2013). Det framkom att äldre kände psykisk påfrestning och avsaknad av sällskap till följd av bristande kommunikation sinsemellan (Kawamura et al., 2009). Äldre upplevde att trots vistelse i det gemensamma utrymmet fanns inget att samtala om till följd av bristfällig relation gentemot varandra och brist på gemensamma intressen.

“Even if we stay in the same room...we can't really discuss something with our roommates. We just sit in the same room without saying a word” (Kawamura et al., 2009, s.45).

Med vårdhundens närvaro uppmärksammades däremot en ökad kommunikation mellan äldre, sjuksköterskorna och med äldres anhöriga (Forget et al., 2020; Jain et al 2020; Rodrigo-Claverol et al., 2020). Det visades att äldre under besök av vårdhunden uppmuntrades till samtal där hunden var samtalsämnet, vilket bidrog till samtal om det vardagliga livet, därmed ökade person-personinteraktionen. Det noterades även förändringar hos äldre som annars inte tenderar att ta kontakt, vilket var särskilt gynnsamt för äldre med fysiska begränsningar eller demens (Jain et al., 2021; Kawamura et al., 2009; Ritchie et al, 2021; Rodrigo-Claverol et al., 2020). Det kan vara en bidragande faktor till att vårdhunden förde samman äldre på boendet (Forget et al., 2021). När äldre fick frågan om vårdhundens besök kunde förändra upplevelsen att bo på särskilt boende stod det klart att det inte skulle bli någon större skillnad, däremot upplevdes det trivsamt när vårdhunden var på plats (Wong et al., 2021). Ritchie et al. (2021) redogör att vårdhundens närvaro gynnade kommunikationen för äldre gifta par, det bidrog till att paret fokuserade på här och nu.

Välstånd och hälsa

Aktivitet

Rörelse och deltagande i aktiviteter ökade under vårdhundens närvaro. Det noterades att äldre som sällan var utanför rummet, kom ut när vårdhunden kom på besök (Forget et al., 2021; Rodrigo-Claverol et al., 2020). Vårdhundassisterade aktiviteter var väl omtyckta och många äldre deltog (Dookie, 2013; Forget et al. 2021). Vårdhunden stimulerade äldre att gå ut på promenad dagligen och motiverade till att skapa rutiner för fysisk aktivitet (Ritchie et al., 2021). Vårdhunden visade även positiva effekter i rörlighet, balans och gång hos äldre (Rodrigo-Claverol et al., 2020). Hundens närvaro gjorde äldre mottagliga att till exempel duscha (Forget et al., 2021; Nordgren & Engström, 2012). En studie av Nordgren och Engström (2012) visade på att en äldre innan vårdhundassisterad terapi aldrig varit samarbetsvillig men vid uppföljning samarbetade patienten med personalen och förmågan till förflyttning hade ökat. En annan patient hade vid uppföljningen behövt hjälp med att äta och dricka samt behövde uppmuntras till att borsta sitt hår, vilket patienten inte behövde hjälp med innan. I detta fall blev det ingen positiv effekt av vårdhundassisterad terapi, vilket tyder på att en vårdhund inte hjälper alla (Nordgren & Engström, 2012).

Fysisk kontakt

Vårdhunden visade positiva effekter hos äldre med sensoriskt bortfall, Jain et al. (2021) menar att äldre som tenderar att bli isolerade eller exkluderade ur aktiviteter relaterat till exempelvis förlorad syn, kunde nu delta eftersom här kunde andra sinnen dominera. Det motiverade även äldre med rörelsevårigheter att försöka göra olika slags gester (Forget et al., 2021). Äldre letade efter fysisk kontakt med vårdhunden genom att hålla, klappa och ge pussar. Dessa handlingar kan tyda på att vårdhunden hade en lugnande effekt på äldre.

“But a dog is something very therapeutic and very interactive, you can touch and feel, you’re using different senses and it’s a

living thing, it's really nice to hold something that's alive (...) It has a really powerful effect, not just on the day, but it can last hours after.” (Jain et al., 2021, s.1454)

Det beskrevs att äldre lyste upp vid fysisk kontakt med hunden. Vid fysisk kontakt med vårdhunden upplevde äldre med känselbortfall en ökad känsla av kontroll samt upplevdes mänsklig vid möten (Jain et al., 2021). Kortisolnivåerna undersöktes före och efter aktivitet med vårdhunden, det påvisades inga signifikanta förändringar (Berry et al., 2012).

Sömnkvalitet

Äldre blev mer alerta och de som satt ned och halvsov stod nu upp oftare än förut (Forget et al., 2021). Thodberg et al. (2016) undersökte om äldres sömn blev påverkad av att ha återkommande besök av vårdhund på boendet. Möten med vårdhunden resulterades i bättre sömn vid vecka tre, men vid vecka sex upptäcktes ingen ytterligare förbättring och äldres sömnkvalitet gick tillbaka till hur det var innan vårdhuden började besöka det särskilda boendet (Thodberg et al., 2016).

Diskussion

Metoddiskussion

Metoddiskussionen syftar till att diskutera tillvägagångssättet över hur litteraturöversikten genomfördes, samt hur kvalitén i arbetet har garanterats. Metoddiskussionen syftar även till förmågan att vara kritisk mot det egna arbetet. I litteraturöversikten har styrkor och svagheter redogjorts för att visa hur kvalitetssäkert arbetet blivit (Henricson, 2017). Arbetets kvalitet har granskats enligt Shentons (2004) kvalitetsbegrepp *tillförlitlighet*, *överförbarhet*, *verifierbarhet* och *pålitlighet*. Detta har gjorts för att säkerhetsställa trovärdigheten i den kvalitativa studien.

Tillförlitlighet

Enligt Shenton (2004) stärks tillförlitlighet då studien svarar på syftet. Sökorden översattes från svenska till engelska via SvenskMesh, vilket är PubMeds ämnesordlista. Även synonymer för samma ord söktes fram via SvenskMesh för att spegla syftet väl och för att få en bredare sökning. Sökningarna i databaserna innehöll både fritextord och ämnesord. Inför arbetet genomfördes en pilotsökning i databasen Cinahl, för att säkerhetsställa att det fanns tillräcklig forskning inom det valda området, något som enligt Shenton (2004) stärker tillförlitligheten.

Artiklarna som ligger till grund för resultatet har sökts fram via tre olika databaser, som innehåller vetenskapliga artiklar, Cinahl, PubMed och PsycINFO. Detta har genererat i fler träffar, vilket enligt Henricson (2017) stärker trovärdigheten. Det hittades enstaka dubletter på samtliga databaser. En tidsbegränsning på 10 år bestämdes för att få tillgång till forskning som kan spegla nutidens forskning, då detta resulterade i alldeles för få träffar förlängdes tidsgränsen till 20 år. Den förlängda tidsbegränsningen kan sänka tillförlitligheten då forskning för 20 år sedan inte behöver vara aktuell idag, detta eftersom forskning utvecklas och förs framåt.

Erfarenheten var det som eftersöktes och dessa kan förändras över tid, ny forskning, nya attityder och förhållningssätt kan vara bidragande faktorer till detta. I många av artiklarna fanns citat som speglar äldres erfarenheter av vårdhunden, citat som framkommer har redogjorts i resultatet. Citaten är inte översatta till svenska för att inte på något vis ändra innebörden av meningen då skribenternas modersmål inte är engelska. En kvalitetsgranskning av utvalda artiklar gjordes gemensamt med hjälp av HKR:s granskningsmall för kvalitativa studier. Artiklarna har sammanfattats i en artikelöversikt vilket stärker tillförlitligheten, översikten redovisas i arbetet där läsaren kan ta del av den (se bilaga 2).

Överförbarhet

Enligt Shenton (2004) handlar överförbarhet om studien hade kunnat speglas i andra sammanhang eller på annan plats, utöver där studien är genomförd. Resultatet i litteraturöversikten innehåller 13 artiklar från totalt 11 länder, Australien (1), Danmark (1), Storbritannien (3), Frankrike (1) Italien (1), Japan (1), Kanada (1) Nya Zeeland (1), Sverige (1), Spanien (1) och USA (1). Detta gör att resultatet kan generaliseras i flera olika sammanhang, runt om i världen. Däremot behövs ha i åtanke att majoriteten av studierna är från västvärlden vilket kan försvåra möjligheten att överföra studien till andra platser. Dessutom skiljer vårdssystemet och kulturer åt i olika världsdelar vilket gör att det kan vara svårt att överföra studien i olika kontexter. Resultatet speglar erfarenheter från äldre över 65 år vilket sänker överförbarheten då resultatet inte kan överföras till personer under 65 års ålder, men går att överföra till både yngre äldre och äldre- äldre. I arbetet har det eftersträvat att använda artiklar där äldre över 65 medverkat, dock hittades en artikel där åldern på medverkande var 57 till 100 år, men då medelåldern av medverkande var 82 och tydligt beskrivet vems erfarenheter det var behölls artikeln. Överförbarheten stärks då könsfördelningen var jämbördig. I artikelöversikten (se bilaga 2) finns antalet deltagare, intervjulängd, metod och kontext beskriven.

Verifierbarhet

Verifierbarheten handlar enligt Shenton (2004) om hur väl presenterad metoden är, för att utomstående med hjälp av samma metoder, deltagare och i samma sammanhang hade kunnat göra om studien och därmed fått liknande resultat (Shenton, 2004). Vilka databaser som använts och hur sökningarna genomfördes finns väl beskrivet genom tre olika sökschema (se bilaga 1). I sökschemat är ämnesord, synonymer och antalet sökträffar noga redogjort för att öka möjligheterna till en liknande sökning. Verifierbarheten stärks även då analysprocessen är väl beskriven vilket kan bidra till att liknande resultat kan

uppnås vid en upprepad sökning. Dock hade den kunnat kompletteras med en figur.

Pålitlighet

Enligt Shenton (2004) bestäms pålitligheten utifrån om flera personer har deltagit vid analysen, samt om det finns någon relation mellan deltagare och forskare.

Förförståelsen skrevs först vilket enligt Shenton (2004) stärker pålitligheten. I förförståelsen har enbart positiva effekter av vårdhunden lyfts. I

litteraturöversikten lyfts dock inte enbart positiva effekterna av vårdhunden, utan lyfter även negativa effekter. Egna erfarenheter och värderingar har därför inte påverkat resultatet.

Under arbetets gång har flertalet opponeringar och handledningar ägt rum där kurskamrater, handledare och examinator gett kritik och synpunkter som hjälpt arbetet framåt, detta stärker enligt Henricson (2017) pålitligheten. Artiklarna är analyserade enskilt och diskussioner kring artiklarna har förts tillsammans, för att markera likheter, skillnader och bilda nya kategorier. Inkluderade artiklar var skrivna på engelska vilket kan sänka pålitligheten då innehållet inte är skrivet på modersmålet och kan därför ha uppfattats på ett annorlunda sätt.

Resultatdiskussion

I föreliggande litteraturstudie var syftet att beskriva äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende. Studiens betydelse var att ge kunskap om äldres erfarenheter av vårdhundar och vilken effekt de kan ha på äldres hälsa och livskvalitet. Det identifierades tre fynd som resultatdiskussionen utgick från, vilka är *betydelsefullt sällskap*, *vårdhunden framkallar känslor* och *aktivering*.

Resultatdiskussionen utgick från McCormack och McCances (2021) personcentrerad omvårdnadsteori.

Betydelsefullt sällskap

Det första fyndet var att livet på särskilt boende bidrog till en känsla av ensamhet. Vårdhunden på särskilt boende motiverar äldre till mer social interaktion, vilket minskar känslan av ensamhet. Vårdhunden bidrog till ett betydelsefullt sällskap för äldre, relaterat till känslan av ensamhet och förändrade familjeförhållanden, vilket därmed ökade livskvaliteten. Då vårdhunden var närvarande kunde samtal börja med vårdhunden i fokus för att sedan utvecklas vidare. Både personal, anhöriga och äldre hade fler samtal vid vårdhundens närvaro. Gemensamt var att samtliga artiklar lyfte ensamheten äldre upplevde och att sociala interaktioner ökade med vårdhundens närvaro. Det kan jämföras med Banks et al. (2002) som konstaterat att äldre som bor på särskilt boende upplevde en minskad känsla av ensamhet vid vårdhundens besök. Vrbanac et al. (2013) menar på att 62% av äldre på särskilt boende fann det särskilt viktigt att spendera tid med vårdhunden, 76% upplevde att besöket ökade livskvaliteten och 90% fann det viktigt att ta hand om vårdhunden. Även Freedman et al. (2021) kom fram till att djuren var extra viktiga relaterat till ändrade familjeförhållanden, vilket stärker fyndet ytterligare. Cherniack et al. (2014) observerade att vårdhundens närvaro bidrog till en bekväm atmosfär på boendet som underlättade sociala interaktioner inom gruppen. Konversationstiden var längre vid gruppterapier när en vårdhund närvarade till skillnad från när vårdhunden inte var på plats (Cherniack et al., 2014). Däremot visade en studie att äldre inte ville skapa ett emotionellt band med hunden som besökte, eftersom de inte ägde hunden och menade att det inte var möjligt att skapa en relation med hunden eftersom den var närvarande en kort stund (Wong et al., 2021).

Strang (2014) redogör varför människor inte mår bra av att vara ensamma. Kroppen svarar på ensamhet genom att frigöra stresspåslag, vilket innebär att det sympatiska systemet sätts i gång. Adrenalin och noradrenalin frisläpps vilket leder till att hjärtat slår snabbare och blodtrycket höjs. Detta stresspåslag har varit viktig för människans förfäders överlevnad. I dagens samhälle finns inte samma hot, men ensamheten påverkar oss på samma sätt eftersom människans gener inte har

förändrats. Strang (2014) hävdar därför att det kan finnas en ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar relaterat till ensamhet. Bland åldersgrupper som är mest drabbade av ofrivillig ensamhet tillhör äldre (Thelander, 2020). Social isolering har visats öka efter ålderspensionen, 10% av 75–84 åringar upplever social isolering (SCB, 2019). Studier visade att äldre fann det svårt att skapa relationer med övriga på boendet trots att de bott där flera år, vilket kan vara orsaken till att många äldre på särskilt boende upplevde ensamhet. Svårigheten att skapa relationer kan bero på brist av gemensamma intressen och övriga svårigheter med till exempel tal (Buckley et al., 2009). En del av personcentrerade modellen av McCormack och McCance (2021) menar på att relationer möjliggör utveckling av relationer som har terapeutisk nytta. Olsson (2012) redogör för en patient som viftade bort vårdpersonalens händer när de kom nära, vårdpersonalen visste inte varför eftersom patienten inte hade berättat om det. Patienten får besök av vårdhunden en dag och berättar att den varit utsatt för övergrepp i barndomen. Slutsatsen som kan dras är att människan ser hunden som en lojal vän och kan därför vara mer öppen till att tala med hunden. Detta kan kopplas samman med *vara i social värld*, som enligt McCormack och McCance (2021) är ett av fem centrala begrepp för personcentrerad vård. Begreppet *vara i social värld* innebär att personen har skapat en mening kring varandet och därmed blir associerad med den sociala världen. I sociala världen ingår värderingar, personligheter samt det som är viktigt för var och en. Eftersom vårdhunden kan bidra till positiva känslor hos äldre personer kan det generera i att finna en mening i vardagen. Detta kan bidra till att äldre hittar vem de är som person, vad som är meningsfullt i vardagen och öppna möjligheten till skapande av relationer. Relationen mellan en äldre och sjuksköterskan är viktigt eftersom det först då skapas en möjlighet för en vård där äldre kan vara delaktiga. Detta ligger till vikt då vården med stöd av Patientlagen (2014) ska utformas av patientens egna önskemål. Känslan för djur är en individuell känsla och det behövs tänka på att djur nödvändigtvis inte betyder något positivt eller associeras med glädje. Det kan handla om tidigare trauma, rädsla, allergier eller ointresse. Detta kan kopplas till utilitarism, även kallad

konsekvensetik. Konsekvensetik handlar om konsekvenserna av våra handlingar. Konsekvensetiken bygger på att uppnå största tänkbara lycka till största möjliga antal personer (Sandman & Kjellström, 2013). Om majoriteten på särskilda boendet hade positiv inställning till att ha vårdhunden närvarande utför det goda konsekvenser för flest antal personer. Dock finns minoriteten som var negativt inställda till vårdhunden, vilket ger negativ effekt för dessa personer. Det kan bidra till konsekvenser som att äldre stannar inne på rummet, vilket i längden kan leda till ökad isolering. Enligt konsekvensetiken innebär det däremot att det är till nytta för flest antal personer och därför anses det som en god handling. Det kan från sjuksköterskas perspektiv anses som att arbetet inte är personcentrerat och den goda handlingen motsägs enligt konsekvensetiken (Sandman & Kjellström, 2013).

Vårdhunden framkallar känslor

I vårdhundens närvaro ökade äldres livskvalité. Ett fynd var att vårdhundens besök minskade depressiva symtom och ångestkänslor bland äldre. Flera uppgav känslor som lugn och tillfredsställelse. Däremot redogjorde ett fåtal studier att vårdhundens närvaro inte hade effekt på livskvaliteten men att det var ett trevligt och uppskattat besök. Freedman et al. (2021) redogör att många äldre inte kunde föreställa sig ett liv utan djur och tanken på det var stressande. Det kom även fram att djuren var det som motiverade äldre till livet. Även Ambrosi et al. (2019) lyfter liknande resultat, som menar på att vårdhunden fick äldre att ändra fokus till något annat. Detta kan vara anledningen till en minskning av depressiva symtom. Äldres definition på god livskvalitet var exempelvis att inte ha depressiva symtom, inte ha ont och att vara i god hälsa (Wilhelmson et al., 2005).

Ensamhet hade ett direkt samband med depressiva symtom (Gerst-Emerson, 2014). Äldre över 65 år upplevde besvär av ångslan, oro och ångest där 28,2 % av kvinnorna och 16,9 % av männen upplevde just dessa känslor (SCB, 2021).

Riskfaktorer för depression kan vara en flytt till särskilt boende, förlust av partner och social isolering (Wiese, 2011). Vidare menar Wiese (2011) på att suicidrisken

är högre bland äldre, det är även den största gruppen som använder antidepressiva läkemedel (Riksdagen, 2021). Antidepressiva läkemedel har flertalet biverkningar, däribland minskad aptit, rörelsestörningar och förstoppning (FASS, 2022). Vårdhundassisterad terapi visade på minskning av depressiva symtom (Souter, 2007). Därför kan vårdhunden vara ett bra sällskap för äldre för att minska känslan av ensamhet och minska depressiva symtomen. Om depressiva symtomen minskar i samband med vårdhunds assisterad terapi kan även användningen av antidepressiva läkemedel minska. Detta kan leda till ökad livskvalitet och bidra till att äldre ser meningsfullhet i vardagen. En del av McCormack och McCance (2021) ramverk för personcentrerad vård är *personcentrerade processer*, som handlar om att sjuksköterskan ska vara engagerad, närvarande samt handla utefter patientens värderingar och livsinställningar. Genom en god dialog mellan sjuksköterskan och äldre kan en större förståelse skapas över vad äldre upplever och värdesätter i livet. Detta gör i sin tur att beslutsfattandet kan göras gemensamt och äldre har möjlighet att välja vad som är mest optimalt. Fungerande kommunikation är en förutsättning för ett personcentrerat arbetssätt och delaktighet ska kunna etableras, därför kan förbättrad kommunikation leda till en patientsäker och personcentrerad vård. Vårdhunden kan därför vara ett hjälpmedel eller metod för allmänsjuksköterskan genom att vara stöd i samtal där vårdpersonalen inte når fram. För att kunna utföra arbete med kvalitet måste sjuksköterskan förstå personen som vårdas. Finns inte denna förståelse kan det leda till konsekvenser som missförstånd och användning av makt där sjuksköterskan tar beslut för en äldre. Finns förståelse för personen som vårdas kan den vårdas efter egna värderingar och önskemål som lyfts kan uppfyllas. Genom litteraturöversikten har det flertalet gånger redogjorts för hur människor ser vårdhunden som en familjemedlem och vän, en som alltid lyssnar och inte kan tala vidare. Ett fynd var att många som ägt djur tidigare värdesatte relationen med vårdhunden högre än en relation med andra människor (Freedman et al., 2021), detta kan vara en anledning till att människor i stället väljer att kommunicera med vårdhunden. Vad som behövs ha i åtanke är att inte alla

människor värderar eller ser djur på samma vis, något som skulle kunna bero på rädslan eller allergi. Därför måste insatser med vårdhunden vara grundade på individnivå och vara anpassad efter enskilda personer.

Genom god utbildning får allmänsjuksköterskan kompetens för att utföra en säker och personcentrerad vård. God utbildning är ett av sjutton globala målen FN (u.å) har tagit fram, som handlar om att kvinnor och män ska ha lika tillgång till en utbildning av god kvalitet. Vid vidare forskning kan vården utvecklas och förbättras för allas vinning.

Aktivering

Vårdhunden motiverar äldre till motion. Ytterligare fynd var att äldre gick på fler promenader tack vare vårdhunden, något som ledde till bättre rutiner, förbättrad balans, rörlighet och gång. Detta fynd stöds av Olsen et al., (2016) där äldre på särskilt boende besöktes av fysioterapeut och vårdhund. Självsäkerhet att gå själv inomhus och utomhus ökade vilket minskade risken för både fall och trycksår. Förbättrad balans och gång resulterade i färre vårdrelaterade skador vilket minskade belastningen för allmänsjuksköterskan (Steadman et al., 2003).

” Ett par gånger i veckan har jag hand om två hundar som innebär en del promenader och sånt där, så det tackar jag för det blir...ibland är de hos mig men hon bor ute på (plats) så jag får cykla ut dit liksom och går ut med de där så det blir ju en kombination, ta en cykeltur och hundpromenad. Så det är bra och få träffa hundar som jag gillar skarpt också.” (Boqvist., 2023, s. 23)

En äldre som beskrev motion i samband med att gå ut med hunden som bor i en trygghetsbostad. Det var även ett bra tillfälle att träffa andra hundägare och vara social med andra under promenaden (Boqvist, 2023). Att vara fysisk aktiv minskar risken för depression, diabetes samt hjärt- och kärlsjukdomar. Därför kan minskad depression och ångest bland äldre på särskilt boende leda till minskad belastning för allmänsjuksköterskan relaterat till att mindre antal personer söker

hjälp och behöver ta färre läkemedel. Detta kan resultera till lugnare arbetsmiljö och bättre arbetsförhållande, vilket i sin tur bidrar till bättre teamarbete mellan vårdpersonalen. Lugn arbetsmiljö och förbättrade arbetsförhållande kan vara faktorer som bidrar till förbättrad hälsa, psykiskt och fysiskt, hos allmänsjuksköterskan. God hälsa och välbefinnande är ett mål framtaget av FN (u.å). Det ska främja god psykisk hälsa, välbefinnande samt garantera hälsosamma liv för alla (FN, u.å). Dessa effekter gagnar äldre, genom att få mer tid att skapa en relation. I en bra och positiv arbetsmiljö kan sjuksköterskan utöva personcentrerad och säker vård. Vidare menar McCormack och McCance (2021) på att vårdmiljön där olika aktörer såsom läkare, sjuksköterskor, anhöriga och patienten har en god kommunikation skapar ett personcentrerat arbetssätt. Vårdhunden kan därför ge förutsättningar till personcentrerad vård. Förbättringsarbetet kan utföras för att det särskilda boendet ska förbättras och utvecklas för att uppnå ett ökat välmående för äldre. Då resurser läggs för att förbättra hälsa kan tiden åsidosättas till att skapa relationer, välmående och ökad delaktighet i vården. Dock kan kostnadsfrågan och rättvis vård vara ett hinder. En vårdhund finns inte alltid tillgänglig och alla boende har inte samarbeten med vårdhunden vilket gör att vården blir orättvis och konsekvenserna blir att vårdbehovet inte kan uppfyllas. Alla är inte i behov av samma vård och kan inte vårdas på samma sätt, var och en ska få individanpassad vård för att uppnå god hälsa.

Slutsats

Äldre är målgruppen som statistiskt sett är socialt isolerade, vilket är ett problem runt i världen. Partners går bort, familjeförhållanden förändras och kvar finns en individ med känslor som ensamhet, irritation och stress. Dessa är endast ett urplock av känslor som framkommit under litteraturstudien. Syftet med litteraturstudien var att undersöka äldres erfarenheter av vårdhunden, vilket påvisade känslor som lugn och minskad ensamhet i samband med vårdhundens besök. Vårdhunden påverkade även äldre positivt socialt sätt, genom att underlätta

samtal med andra på boendet. Detta bevisar att vårdhunden kan vara till hjälp och att äldre hade positiva erfarenheter kring vårdhunden.

Dock anser skribenterna att mer forskning behövs inom området. Evidensen kring att det enbart är vårdhunden som påverkar äldre är bristfällig. Därför hade det varit intressant med mer forskning kring vårdhundens förmåga att hjälpa personer samt vilken effekt vårdhunden har i kombination med antidepressiva läkemedel kan ha på äldres livskvalitet på särskilt boende.

“It annoys me when you hear people at breakfast time, lunch time and evening meal, the first thing they’re asked after they’ve finished their meal is shall we take you back to your room? Now what an existence ... Having a pet, it gives you more to life ... it’s something new every day to do.” (Freedman et al., 2021, s.1973)

Referenser

*= artiklar som är inkluderade i resultatet

Ambrosi, C., Zaiontz, C., Peragine, G., Sarchi, S., & Bona, F. (2019). Randomized controlled study on the effectiveness of animal-assisted therapy on depression, anxiety, and illness perception in institutionalized elderly. *Psychogeriatrics*, 19(1), 55-64.

Barker, S.B., & Dawson, K.S. (1998). The effects of Animal-Assisted Therapy on Anxiety Ratings of Hospitalized Psychiatric Patients. *Psychiatric Services*. 49(6), 797–801. <https://ps.psychiatryonline.org/doi/full/10.1176/ps.49.6.797>

Banks, M. R., & Banks, W. A. (2002). The effects of animal-assisted therapy on loneliness in an elderly population in long-term care facilities. *The journals of gerontology series A: biological sciences and medical sciences*, 57(7), M428-M432.

Beck-Friis, B., Strang, P., & Beck-Friis, A. *Hundens betydelse i vården - erfarenheter och praktiska råd*. (2007). Gothia förlag
Berg, S. (1986). *Gerontologi – en introduktion*. Bokförlaget Seminarium.

*Berry, A., Borgi, M., Terranova, L., Chiarotti, F., Alleva, E., & Cirulli, F. (2012). Developing effective animal-assisted intervention programs involving visiting dogs for institutionalized geriatric patients: a pilot study. *Psychogeriatrics*, 12(3), 143–150.

Blomqvist, K., Orrung Wallin, A., & Beck, I. (2016). *HKR:s granskningsmall för kvalitativa studier*. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.

Borglin, Gunilla. (2017). Mixad metod – en introduktion. M. Henricsson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod*. (2 uppl., s.233–249). Studentlitteratur.

Boqvist, J. (2023). *Äldre i rörelse- En undersökning av fysisk aktivitet och motivation bland äldre*. [Examensarbete, Karlstads Universitet].

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1769608/FULLTEXT01.pdf>

Buckley, C., & McCarthy, G. (2009). An exploration of social connectedness as perceived by older adults in a long-term care setting in Ireland. *Geriatric Nursing, 30*(6), 390–396.

Cherniack, E. P., & Cherniack, A. R. (2014). *The Benefit of Pets and Animal-Assisted Therapy to the Health of Older Individuals*

<https://www.hindawi.com/journals/cggr/2014/623203/>

*Dookie, A. L. (2013). Perspectives of animal assisted activities on empowerment, self-esteem and communication with caregivers on elders in retirement homes. *Activities, Adaptation & Aging, 37* (3), 189–212.

Eva-Lena Lindqvist. (2017). *Äldres hälsa och livskvalitet*. Gleerups.

FASS Vårdpersonal. (13 juni 2022). *Sertralin Krka*.

<https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=20041110000232>

FN. (u.å.) *Globala målen för hållbar utveckling*. <https://www.globalamalen.se>

Friberg, F. (2017). Att göra en litteraturoversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (s.141–151). Lund Studentlitteratur.

*Forget, S., Pennequin, V., Agli, O., & Bailly, N. (2021). Brakes and levers to implement an animal-assisted intervention in nursing homes: Preliminary study. *Complementary Therapies in Medicine*, 56, 102–591.

Freedman, S., Paramova, P., & Senior, V. (2021). 'It gives you more to life, it's something new every day': an Interpretative Phenomenological Analysis of wellbeing in older care home residents who keep a personal pet. *Ageing & Society*, 41(9), 1961–1983.

Gerst-Emerson, K., Shovali, T. E., & Markides, K. S. (2014). Loneliness among very old Mexican Americans: Findings from the Hispanic established populations epidemiologic studies of the elderly. *Archives of gerontology and geriatrics*, 59(1), 145–149.

Henricson, M., & Billhult, A. (2017). Kvalitativ metod. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (2 uppl., s.111–119). Studentlitteratur.

Holmgren, E. (22 mars 2023). *Fysisk aktivitet*. Vårdgivarguiden.
<https://vardgivarguiden.se/fysiskaktivitet>

Höök, I. (2010). *Hund på recept*. Gothia förlag.

*Jain, B., Syed, S., Hafford-Letchfield, T., & O'Farrell-Pearce, S. (2020). Dog-assisted interventions and outcomes for older adults in residential long-term care facilities: A systematic review and meta-analysis. *International journal of older people nursing*, 15(3), e12320.

*Jain, B., Hafford-Letchfield, T., Ellmers, T., Chandra, C., Billings, B., Teacher, R., ... & Clancy, C. (2021). Dog-assisted interventions in care homes: A

qualitative exploration of the nature, meaning and impact of interactions for older people. *Health & Social Care in the Community*, 29(5), 1450-1460.

Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias, 27(8), 625-632.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23100630/>

Karlsson, E-K. (2017). Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod- från idé till examination inom omvårdnad*. (2 uppl., s.81–97). Studentlitteratur.

*Kawamura, N., Niiyama, M., & Niiyama, H. (2009) Animal-Assisted Activity Experiences of Institutionalized Japanese Older Adults. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*. 47(1), 41-47.

<https://journals.healio.com/doi/abs/10.3928/02793695-20090101-08>

Kjällström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod – från idé till examination inom omvårdnad*. (2 uppl., s.58–73). Studentlitteratur.

Lagen om etikprovning av forskning som avser människor. (SFS 2003:460.)

Utbildningsdepartementet.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003460-om-etikprovning-av-forskning-som_sfs-2003-460/

Lundström, A., & Blusi, M. (2012). *Vårdhund: i rehabilitering inom äldreomsorgen*. (ISSN 1653–2414). Kommunförbundet; FoU Västernorrland.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:587403/FULLTEXT01.pdf>

McCormack, B., McCance, T., & Sjögren, C. (2021). *Personcentrerade arbetssätt inom vård: teori och praktik*. Studentlitteratur.

*Nordgren, L., & Engström, G. (2012). Effects of animal-assisted therapy on behavioural and/or psychological symptoms in dementia: A case report. *American*

Olsson, A. (2016). Sjuksköterskan som doktorerat på vårdhundar. *Vårdfokus*.
<https://www.vardfokus.se/yrkesroller/sjukskoterska/vardhundar-kan-fa-personer-med-demens-att-minnas/>

Olsen, C., Pedersen, I., Bergland, A., Enders-Slegers, M-J., & Ihlebæk, C. (2016). Geriatric Nursing. Effect of animal-assisted activity on balance and quality of life in home-dwelling persons with dementia. *37*, 284–291.

https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S019745721630009X?casa_token=U6CW5LsAiSAAAAA:YSIgGkGRWG3w6QukqyhmP5faXj0D-upjwbwiVuAChJldYUsZLY42qXxsd51ivMfds0BvndIOeA

Patientlagen SFS 2014:821. Socialdepartement.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientlag-2014821_sfs-2014-821/#K5

*Phelps, K. A., Miltenberger, R. G., Jens, T., & Wadson, H. (2008). An investigation of the effects of dog visits on depression, mood, and social interaction in elderly individuals living in a nursing home. *Behavioral Interventions: Theory & Practice in Residential & Community-Based Clinical Programs*, *23*(3), 181-200.

Priebe, G., & Landström, C. (2017). Den vetenskapliga kunskapens möjligheter och begränsningar- grundläggande vetenskapsteori. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (2 uppl., s.25–42). Studentlitteratur.

Riksdagen. (2017). *Förutsättningar för vissa särskilda boendeformer för äldre*.
<https://data.riksdagen.se/fil/6306026C-CF5C-4B26-82A6-B3A739693137>

*Ritchie, L., Quinn, S., Tolson, D., Jenkins, N., & Sharp, B. (2021). Exposing the mechanisms underlying successful animal-assisted interventions for people with dementia: A realistic evaluation of the Dementia Dog Project. *Dementia*, 20(1), 66–83.

*Rodrigo-Claverol, M., Malla-Clua, B., Marquilles-Bonet, C., Sol, J., Jové-Naval, J., Sole-Pujol, M., & Ortega-Bravo, M. (2020). Animal-assisted therapy improves communication and mobility among institutionalized people with cognitive impairment. *International journal of environmental research and public health*, 17(16), 5899.

Sandman, L., & Kjällström, S. (2013). *Etikboken*. (uppl. 1.7). Studentlitteratur.

SCB. (18 juni, 2019). *Fyra procent är socialt isolerade*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2019/fyra-procent-ar-socialt-isolerade/>

SCB. (17 januari, 2022). *Mer än var tredje över 60 bor ensam*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/redaktionellt/mer-an-var-tredje-over-60-bor-ensam/>

SCB. (21 mars, 2023). *Medellivslängden i Sverige*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/medellivslangd-i-sverige/>

SCB. (2021). *Tabell 5.6 - Besvär av ängslan, oro eller ångest efter ålder. År 2014–2015. 2021–2021*.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_LE_LE0201_LE0201H%c3%a4lsa/Tema56/

Segesten, K. (2022). Att välja ämne och modell för sitt examensarbete. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats-vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4 uppl., s. 139–143). Studentlitteratur.

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). (Januari 25, 2014). *Vårdhund för äldre i särskilt äldre – en systematisk översikt om effekter och vetenskapligt stöd*. <https://www.sbu.se/sv/publikationer/SBU-utvarderar/vardhund-for-aldre-i-sarskilt-aldre--en-systematisk-oversikt-om-effekter-och-vetenskapligt-stod/>

Steadman, J., Donaldson, N. and Kalra, L. (2003). A Randomized Controlled Trial of an Enhanced Balance Training Program to Improve Mobility and Reduce Falls in Elderly Patients. *Journal of the American Geriatrics Society*, 51: 847-852. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2389.2003.51268.x>

Strang, P. (2014). *Att höra till: om ensamhet och gemenskap*. Stockholm: Natur & kultur

Shenton, A. K. (2004). *Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects*. *Education for information journal*, 22(2), 63–75. DOI: [https://doi.org/0167-8329/04/\\$17.00](https://doi.org/0167-8329/04/$17.00)

Socialtjänstlagen. SFS 2001:453. Socialdepartement.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453/#top

Svenska akademins ordböcker. (2021).

<https://svenska.se/tre/?sok=aldreboende&pz=1>

Sveriges Kommuner och Regioner. (30 juni 2023). Särskilt äldre för äldre (SÄBO)

<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/aldre/sarskiltaldrealdre.28193.html>

*Thodberg, K., Sørensen, L. U., Christensen, J. W., Poulsen, P. H., Houbak, B., Damgaard, V., Keseler, I., Edwards, D., & Videbech, P. B. (2016). Therapeutic effects of dog visits in nursing homes for the elderly. *Psychogeriatrics: the official journal of the Japanese Psychogeriatric Society*, 16(5), 289–297.

<https://doi.org/10.1111/psyg.12159>

*Travers, C., Perkins, J., Rand, J., Bartlett, H., & Morton, J. (2013). An evaluation of dog-assisted therapy for residents of aged care facilities with dementia. *Anthrozoös*, 26(2), 213-225.

Vrbanac, Z., Zečević, I., Ljubić, M., Belić, M., Stanin, D., Brkljača Bottegaro, N., ... & Žubčić, D. (2013). Animal assisted therapy and perception of loneliness in geriatric nursing home residents. *Collegium antropologicum*, 37(3), 973–976.

Wallis, J., & Almberg, B. (2013). *Gerontologi och geriatrik*. (1 uppl.). Liber.

Wiese, B. S. (2011). Geriatric depression: the use of antidepressants in the elderly. *BC Med J*, 53(7), 341-347.

Wilhelmson, K., Andersson, C., Waern, M., & Allebeck, P. (2005). Elderly people's perspectives on quality of life. *Ageing & Society*, 25(4), 585-600.

*Wong, G., & Breheny, M. (2021). The experience of animal therapy in residential aged care in New Zealand: A narrative analysis. *Ageing & Society*, 41(11), 2641-2659.

Östersunds Kommun (9 november 2021). *Ordinärt äldre*.

[www.ostersund.se https://www.ostersund.se/omsorg-och-hjalp/aldre-och-andra-i-behov-av-stod/aldre-for-aldre-och-andra-med-behov-av-stod/ordinart-aldre.html](https://www.ostersund.se/omsorg-och-hjalp/aldre-och-andra-i-behov-av-stod/aldre-for-aldre-och-andra-med-behov-av-stod/ordinart-aldre.html)

Bilaga 1. Sökschema

Databas: Cinahl			
Datum: 25/9–2023			
Syfte: Syftet var att beskriva äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende.			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
S1 – Äldre	Aged [MH] OR Elderly [Fritext] OR “Over 65” [Fritext] OR Senior [Fritext] OR Older [Fritext]	1,226,960	
S2 – Äldreboende	“Residential facilities” [MH] OR “Housing for older persons” [MH] OR “Residential facilities” [Fritext] OR “Housing for older persons” [Fritext] OR “Retirement home” [Fritext] OR “Group homes” [Fritext] OR “Nursing home” [Fritext] OR “Ordinary accommodation” [Fritext] OR “Housing for older person” [Fritext] OR “Senior housing” [Fritext] OR “Rest home” [Fritext] OR	118,454	
S3- Vårdhund	“Therapy animals” [MH] OR “Service animals” [MH] OR “Therapy animal*” [Fritext] OR “Service animal” [Fritext] OR Dog [Fritext] OR “Working dog” [Fritext] OR “Emotional support dog” [Fritext] OR “Comfort animal” [Fritext] OR “Therapy dog” [Fritext] OR “Service dog” [Fritext] OR “Pet therapy dog” [Fritext] OR “Pet therapy” [Fritext] OR “Dog therapy” [Fritext]	108,875	
S4 – Upplevelse	“Qualitative studies” [MH] OR “Qualitative stud*” [Fritext] OR “Qualitative research” [Fritext] OR Experience* [Fritext] OR R [Fritext] OR Attitude [Fritext] OR Opinion [Fritext] OR Research [Fritext] OR	2,105,525	

	“Telephone interview*” [Fritext] OR “Group Interview” [Fritext] OR Sentiment [Fritext]		
	S1 AND S2 AND S3 AND S4	149	
Begränsningar	Engelskspråkig; Peer-reviewed; Forskningsartikel; 2011–2022	75	6

Databas: PubMed Datum: 9/10–2023			
Syfte: Syftet var att beskriva äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
1 – Äldre	Aged [Mesh] OR Eldery [Title/Abstract] OR Senior [Title/Abstract] OR Older [Title/Abstract]	3,465,631	
2 – Äldreboende	Nursing home [Mesh] OR Residential facilities [Title/Abstract] OR Group home [Title/Abstract] OR Nursing home [Title/Abstract] OR Ordinary accommodation 41[Title/Abstract] OR Senior housing [Title/Abstract] OR	49,896	
3 – Vårdhund	Therapy animals [Mesh] OR Service animal [Mesh] OR Therapy animal* [Title/Abstract] OR Service animal [Title/Abstract] OR Dog [Title/Abstract] OR Working dog [Title/Abstract] OR Emotional support dog [Title/Abstract] OR Pet therapy dog [Title/Abstract] OR Dog Therapy [Title/Abstract]	580	
4 – Upplevelse	Qualitative Research [Mesh] OR Experience* [Title/Abstract] OR Interview [Title/Abstract] OR Attitude [Title/Abstract] OR Opinion [Title/Abstract] OR Research [Title/Abstract] OR Group interview [Title/Abstract] OR	3,544,106	
5	1 AND 2 AND 3 AND 4	155	
Begränsningar	Engelskspråkig; 2013–2023	155	2

Databas: PsycINFO Datum: 9/10–2023			
Syfte: Syftet var att beskriva äldres erfarenheter av vårdhund på särskilt boende			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
1 – Äldre	Aged [Thesaurus] OR Elderly [Fritext] OR “Over 65” [Fritext] OR Senior [Fritext] OR Older [Fritext]	2,454,663	
2 – Äldreboende	”Residential Care Institutions [Thesaurus] OR “Residential facilities” [Fritext] OR “Housing for older persons” [Fritext] OR “Residential facilities” [Fritext] OR “Housing for older persons” [Fritext] OR “Retirement home” [Fritext] OR “Group homes” [Fritext] OR “Nursing home” [Fritext] OR “Ordinary accommodation” [Fritext] OR “Housing for older person” [Fritext] OR “Senior housing” [Fritext] OR “Rest home” [Fritext] OR	95,345	
3 – Vårdhund	“Service animals” [Thesaurus] OR “Therapy animals” [Fritext] OR “Therapy animal*” [Fritext] OR “Service animal” [Fritext] OR Dog [Fritext] OR “Working dog” [Fritext] OR “Emotional support dog” [Fritext] OR “Comfort animal” [Fritext] OR “Therapy dog” [Fritext] OR “Service dog” [Fritext] OR “Pet therapy dog” [Fritext] OR “Pet therapy” [Fritext] OR “Dog therapy” [Fritext]	53,666	
4 – Upplevelse	”Qualitative methods [Thesaurus] OR “Qualitative studies” [Fritext] OR “Qualitative stud*” [Fritext] OR “Qualitative research” [Fritext] OR Experience* [Fritext] OR	3,221,084	

	Interview [Fritext] OR Attitude [Fritext] OR Opinion [Fritext] OR Research [Fritext] OR “Telephone interview*” [Fritext] OR “Group Interview” [Fritext] OR Sentiment [Fritext]		
5	1 AND 2 AND 3 AND 4		
Begränsningar	2003–2023, Peer-reviewed	143	4

Bilaga 2. Artikelöversikt (kvalitativ)

Författare, År Titel Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Berry, A., Borgi, M., Terranova, L., Chiarotti, F., Alleva, E., & Cirkulli, F. 2012 Developing effective animal-assisted intervention programs involving visiting dogs for institutionalized geriatric patients: a pilot study. Italien	Syftet med denna studie var att testa värdet av hundassisterade interventioner som ett innovativt verktyg för att öka livskvaliteten i den geriatriska befolkningen.	19 personer deltog (6 män, 13 kvinnor). Ålder: 70–96 år (medelålder 85år). Exklusionskriterier: rädsla för hundar. Inklusionskriterier: viljan att integrera med hundarna, ingen djurallergi, ingen sjukdom som påverkar integrationen med hunden Överkorsningsstudie.	Studien är godkänd av the Ethical Committee of the Istituto Superiore di Sanità. Överensstämmer med Helsingforsdeklarationen. Informerat samtycke erhöles av alla deltagare. Känsliga uppgifter har hanterats konfidentiellt och lagrats säkert. Studien genomfördes på äldreboende i februari till juni, två gånger i veckan 60min var. Videoinspelning och poängsatt för beteendeanalys. Förförståelsen är inte redovisad.	<i>Resultatet hade två huvudtema:</i> Beteendebedömning, fysiologisk bedömning Citat finns inte.	<i>Tillförlitlighet:</i> Sänks då syftet är otydligt. <i>Verifierbarhet:</i> Sänks då analysen inte är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förförståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av tydlig kontextbeskrivning.
Dookie, A. 2013 Perspectives of animal assisted activities on empowerment, self- esteem and communication with caregivers on elders in retirement homes Kanada	Denna studie undersöker hur djurassisterade aktiviteter (AAA) positivt kan påverka äldres självkänsla, känslor av egenmakt och kommunikation med andra.	10 semistrukturerade intervjuer med intervjuguide. Ålder: 63–95 10 deltagare. Män 3, kvinnor 7 Samtyckesformulär delades ut.	Intervjuerna pågick i snitt 30–45 minuter, i äldres rum. Intervjuerna spelades in för att sedan omvandlas till data. Tema till intervjufrågorna står nerskrivna. Samtyckeformulär delades ut. Data analyserades genom Interpretative Content Analysis. Tabell finns inte. Förförståelsen redovisas inte. Pilotstudie gjordes.	<i>Resultatet hade fyra huvudteman:</i> Kommunikation, djurassisterade aktiviteter självförtroende och självbestämmande.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks då pilotstudie gjorts, citat är redovisade, intervjulängd är beskriven och resultatet svara på syfte. <i>Verifierbarhet:</i> Stärks då teman för intervjufrågorna står med. Analysprocessen är beskriven och vedertagen metod använd. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förförståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av tydlig kontextbeskrivning och teman är väl beskrivna.

Författare, År Titel, Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
<p>Forget, S., Pennequin, V., Agli, O., & Bailly, N. 2021</p> <p>Brakes and levers to implement an animal-assisted intervention in nursing homes: Preliminary study.</p> <p>Frankrike</p>	<p>Syftet med studien var att utforska representationen av denna typ av program bland vårdgivare.</p>	<p>Kvalitativ analys. Urvalskriterier: vårdgivare ska redan ha upplevt animal assisted intervention. Ålder 25–52 (medelålder 38,64). Alla var kvinnor, som jobbade inom äldreomsorg. Semi strukturerade intervjuer med slutna frågor.</p>	<p>Intervjutid 30–90 min. 11 intervjuer genomfördes från januari till juni 2019 på äldreboende. Skriftlig medgivande av deltagarna. Dataanalysen genomfördes i fyra steg. Förförståelse saknas. Pilotstudie saknas. Tabell finns.</p>	<p><i>Resultatet hade två huvudtema:</i> “Bromsar” med subteman: organisatoriska begränsningar, hygien, djurfobi, budget, överbelastad av arbete, ledning och djurs livskvalité. Och “Sparkar” med subteman: livskvalité, drabbade publiken, sociala interaktioner, kognitiv stimulans, patientmotivation, fysisk stimulans och feedback. Citat är med.</p>	<p><i>Tillförlitlighet:</i> Stärks av att resultatet svara på syftet. Citat är redovisade och intervjutiden är längre. Sänks då ingen pilotstudie gjordes. <i>Verifierbarhet:</i> höjs då intervjuriktlinjer står med. Analysen processen är väl beskriven och tabell finns. <i>Pålitlighet:</i> sänks då förförståelsen inte redovisas och få deltog i analysprocessen. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av tydlig kontextbeskrivning, teman är väl beskrivna och fångar upplevelser.</p>
<p>Jain, B., Hafford-Letchfield, T., Ellmers, T., Chandra, C., Billings, B., Teacher, R., & O Farrell Pearce, S. 2020</p> <p>Dog-assisted interventions in care homes: A qualitative exploration of the nature, meaning and impact of interactions for older people.</p> <p>England</p>	<p>Syftet var att utforska effekterna av Djurassisterad Intervention (DAI) på det sociala och emotionella välmående hos äldre på särskilt äldre.</p>	<p>Alla på boendet var inbjudna att delta, oavsett psykiska eller kognitiva svårigheter. Ålder: 57–100 (medelålder 82) 54 personer deltog. 14 män, 40 kvinnor. Utomstående forskare som inte hade med studien att göra gjorde observationer över 12 veckor. Systematisk översikt med blandad design som integrerar kvantitativa och kvalitativa. Exklusionskriterier: studier med icke levande hundar och andra assisterande djur ingripanden.</p>	<p>54 timmars material är insamlat, 90 minuter per vecka under 12 veckor. I grupp eller individuellt Materialet granskades av minst två oberoende forskare. Vid oenighet granskades det av en tredje granskare samt diskussion av teamet. Studien är etisk godkänd av Middlesex University, Research Ethics committee. Tabell finns. Pilotstudie saknas. Förförståelse saknas.</p>	<p><i>Resultatet hade fem huvudtema:</i> Synliga och upplevda effekter och fördelar med djurassisterad intervention (DAI) för äldre personer, hundinteraktioners roll och betydelse, sociala interaktioner och relationer som underlättas och stöds av DAI, miljöfaktorer och upplevda utmaningar, enkäter till äldre Citat finns.</p>	<p><i>Tillförlitlighet:</i> Stärks av att resultatet svara på syfte, citat är redovisade och besöken var långa. Sänks då pilotstudie saknas. <i>Verifierbarhet:</i> Höjs då tabell finns, analysprocessen är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förförståelsen saknas. Höjs då två oberoende forskare granskade. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av tydlig kontextbeskrivning och teman är väl beskrivna.</p>

Författare, År, Titel Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Jain, B., Syed, S., Hafford-Letchfield, T., & O'Farrell-Pearce, S. 2020 Dog-assisted interventions and outcomes for older adults in residential long-term care facilities: A systematic review and meta-analysis England	Syftet var att (a) beskriva metoden och resultatet som använts för att mäta påverkan av hundstödda insatser bland äldre personer (b) syntetisera fördelarna av hund assisterade interventioner hos äldre personer på långtidsboende (c) bedöma kvalitet på befintliga empiriska bevis på hund assisterade interventioner för äldre på långtidsboende.	Systematisk översikt med blandad design som integrerar kvantitativa och kvalitativa. Inkludering kriterier: 65 år eller äldre. Exkluderings kriterier: Fallstudier, studieprotokoll, studier med icke-levande hundar som primär intervention och andra djurassisterade interventioner.	Artiklarna granskades oberoende av minst två forskare vid eventuella meningskiljaktigheter om studieinkludering granskades av en tredje granskare. Kvalitativa och kvantitativa studier utvärderades på fyra nyckelområden: lämpligheten av datainsamling, lämpligheten av analys- och konstateringsmetod, lämpligheten av studietolkningar med tydlig relevans för praktiken och adekvat metodologisk reflexivitet eller svarsfrekvens. Använda artiklar har blivit etiskt godkända. Möten varade mellan 3minuter och 3 timmar.	<i>Resultatet delades in i tre huvudkategorier:</i> Djur som effektiva övergångsobjekt, Värdet av husdjur som terapi och arten av det terapeutiska värdet och Vårdmiljöns och dess intressenters betydelse för att underlätta hundstödda insatser. Citat saknas.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks då studien svara på syftet. <i>Verifierbarhet:</i> Stärks då metoden är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förståelsen inte redovisas. Stärks då två oberoende personer analyserade materialet. <i>Överförbarhet:</i> Stärks då kontext är beskriven.
Kawamura, N., Niiyama, M., & Niiyama, H. 2009 Animal-Assisted Activity Experiences of Institutionalized Japanese Older Adults Japan	Syftet med denna studie var att fastställa hur en grupp äldre japanska kvinnor på äldre uppfattade djurassisterad aktivitet (AAA) och hur deras uppfattningar kan vara relevanta för kliniska omvårdnadspraktier inom AAA-sammanhanget	8 kvinnor deltog i studien. Ålder mellan 67–94 år. Semistrukturerade intervjuer.	2 gånger/månad under 2 års tid. Semistrukturerade intervjuer, varade mellan 30–50 minuter. Ljudinspelad. Informerat samtycke. Studien genomfördes efter godkännande från Human Subjects Review Committee.	<i>Resultatet hade 6 huvudkategorier:</i> Positiva känslor kring hunden, självförtroende, återkommande minnen om hundar, paus från vardagliga rutiner, interaktion med andra äldre genom hunden, ökad kommunikation med volontärer. Citat finns.	<i>Tillförlitlighet:</i> Citat finns, besöken är långa, men långt emellan? Resultatet svarade på syftet. <i>Verifierbarhet:</i> Intervjufrågor är med, analysmetoden är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Förståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks då kontext är beskriven.

Författare, År Titel Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Nordgren, Lean., & Engström, G. 2012 Effects of animal-assisted therapy on behavioural and/or psychological symptoms in dementia: A case report Sverige	Syftet var att undersöka detaljerade beskrivningar av möjliga effekter av Djurassisterad Terapi hos en person med demens	1 kvinna ingick i studien, 84 år gammal. Inklusionskriterier; Lämpliga för AAT, diagnostiserad demens, bott på boendet längre än 4 veckor, ingen djurallergi. Exklusionskriterier; rädsla/ängest mot hundar.	Det finns en pilotstudie, 2011. Studien är godkänd enligt Regional Board of Research Ethics i Uppsala. En gång i veckan under 8 veckor, 60 minuter/gång. Gick ut på promenad med hunden. Träningen utvärderades 3 gånger, vecka 1, 4 och 6. Förförståelse saknas. Tabell redovisas.	<i>Studien hade 6 huvudkategorier med 9 underkategorier:</i>	<i>Tillförlitlighet:</i> Sänkt av ett lågt antal deltagare i studien. Höjs av långa besök och att resultatet svarar på syftet. <i>Verifierbarhet:</i> Sänks då analysmetoden inte är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks av att förförståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av att kontextbeskrivningen är tydligt och möjliggör bedömning av resultatets överförbarhet.
Phelps, K., Miltenberger, R., Jens, T., & Wadeson, H. 2008 An investigation of the effects of dog visits on depression, mood, and social interaction in elderly individuals living in a nursing home. USA	Syftet var att undersöka effekterna av besök av hundar på depression, humör och social interaktion hos äldre individer som bor på ett äldreäldre	Fem äldre deltog i studien. Ålder: 79–90 Män 2, kvinnor 3. Inklusionskriterie: 65 år eller äldre och inte ha en diagnostiserad intellektuell funktionsnedsättning eller demens. 9 poäng eller mer på GDS och 24 eller mer poäng på MMSE. Äldre ska ha uttryckt intresse av besök av hunden. Samtliga deltagare skrev under samtyckes formulär.	Deltagarna bestämde var besöken skulle ske. Äldre svarade två gånger i veckan på frågeformulär och observation när hund var närvarande och inte närvarande detta pågick i 6 veckor. Besök vara i 5–10 min. Förförståelse saknas. Två oberoende forskare analyserade observation av besöken. Tabell finns. Förförståelse saknas.	Resultatet visade ingen märkbar förbättring i depression skalan, humöret eller social interaktion efter hundbesöken. De äldre uppskattade däremot besöken av hunden.	<i>Tillförlitlighet:</i> Sänks av ett lågt antal deltagare och korta besök. Stärks av att resultatet svarar på syfte. <i>Verifierbarhet:</i> Höjs av att analysprocessen är beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks av att förförståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av att kontextbeskrivningen är tydligt beskriven.

Författare, År Titel Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Ritchie, L., Quinn, S., Tolson, D., Jenkins, N., & Sharp, B. 2021 Exposing the mechanisms underlying successful animal- assisted interventions for people with dementia: A realistic evaluation of the Dementia Dog Project England	Syftet var att utforska de mekanismer som framgångsrikt kan visa fördelarna med att integrera hundar i demensvård genom att dra nytta av resultaten från en realistisk utvärdering av pilotstudien av Dementia Dog Project (2013–2015)	Information från tidigare dokument, 138, samt intervjuer med fyra par. Semi- strukturerade intervjuer.	Pilotstudie finns (2013–2015) Forskningen utfördes retrospektivt. Familjer involverade i pilotprojektet för demenshundar informerades och samtycktes till att deras data inkluderades i studien. Förförståelse saknas. Intervjuguide saknas.	<i>Resultatet hade 3 huvudteman:</i> Bandet mellan människan och djuret, relationsdynamik och omsorgsansvar. Citat finns.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks då citat finns. <i>Verifierbarhet:</i> stärks då analysprocessen är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks av att förförståelse saknas <i>Överförbarhet:</i> Stärks då kontextbeskrivning är tydlig.
Rodrigo-Claverol, M., Malla-Clua, B., Marquilles-Bonet, C., Sol, J., Jové-Naval, J., Sole-Pujol, M., & Ortega-Bravo, M. 2020 Animal-assisted therapy improves communication and mobility among institutionalized people with cognitive impairment. Spanien	Syftet var att utvärdera effektiviteten av ett program för Djurassisterad Terapi hos äldre personer på äldre med kognitiv nedsättning.	Studien inkluderade 46 deltagare, 23 i en kontrollgrupp och 23 i undersökningen. Medelåldern var 85 år. 35 kvinnor, 11 män Inklusionskriterier: över 65, bor på äldre, risk för fall, diagnos av kognitiv försämring. Exklusionskriterier; mycket svår kognitiv försämring, rädsla för hundar, djurallergi. Studien är tvåarmad, parallellkontrollerad, öppen och icke- randomiserad	Pilotstudie finns Deltagarna undertecknade ett informerat samtycke. Studien pågick i sex månader med träffar två gånger i veckan på 60 min. Denna studie har certifierats av Clinical Research Ethics Committee Förförståelse saknas. Tabell finns.	<i>Resultatet hade två teman:</i> basalpoäng och utvärdering av insatsen.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks då en pilotstudie finns och att resultatet svarar på syfte <i>Verifierbarhet:</i> Höjs då tabell finns. Sänks då analysprocessen är mindre bra beskriven. <i>Pålitlighet</i> Sänks då förförståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av att kontextbeskrivningen är tydligt beskriven. <i>Överförbarhet:</i> Stärks då kontextbeskrivning är tydlig.

Författare, År Titel Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Thodberg, K., Sorensen, L., Christensen, J., Poulsen, P., Houbak, B., Damgaard, V., Keseler, I., Edwrds, D., & Videbech, P. 2016 Therapeutic effects of dog visits in nursing homes for the elderly Danmark	Effekten av hundbesök varannan vecka på sömnen och psykiska välbefinnande hos äldre människor.	124 deltagare inskrivna 24 hoppade av Ålder: 67-93år. (median 85,5 år) 69 kvinnor, 31 män. Exklusionskriterier: allergi och eller rädsla för hundar. Randomiserad komplett blockdesign.	Studien är godkänd av Scientific Ethical Committee of Denmark and the Danish Protection Agency Informerat samtycke erhöles från samtliga deltagare eller deras anhöriga. Besöken varade i 10 minuter. Pilotstudie gjordes. Tabell finns. Förförståelse saknas.	<i>Resultatet hade tre huvudtema:</i> sömn, psykiatriska skalor, vikt och BMI Citat saknas.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks av att resultatet svara på syftet och pilotstudie gjorts. Sänks av korta besök. <i>Verifierbarhet:</i> Höjs då tabell finns. Sänks då analysprocessen inte är beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förförståelsen saknas. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av tydlig kontextbeskrivning och teman är väl beskrivna.
Travers, C., Perkins, J., Rand, J., Bartlett, H., & Morton, J. 2013 An evaluation of dog-assisted therapy for residents of aged care facilities with dementia Australien	Syftet med den föreliggande studien var att genomföra en RCT av hundassisterad terapi för personer med demens som bor på äldreomsorgsinrättningar med hjälp av validerade instrument för humör, livskvalitet och psykosocial funktion, och kontroll av potentiellt förvirrande variabler.	67 deltog, 55 avslutade studien. 12 män, 43 kvinnor. Medelålder: 85år. Exklusionskriterier: Exkluderad om den inte kom på terapisessionerna 2 veckor på rak. Äldre med allvarlig demens och kognitivt kunna slutföra baslinjen och uppföljningsåtgärderna. Inklusionskriterie: lätt till måttlig demens av något slag registrerades i den äldres journal.	11 veckor, 40–50 minuter. Studien är godkänd enligt The University of Queensland Human Research Ethics Committee Deltagarna undertecknade informerat samtycke. Deltagarna randomiserades till en behandlingsgrupp. Förförståelse saknas. Tabell finns.	<i>Resultatet hade 3 huvudteman:</i> Deltagares egenskaper, närvaro vid hundterapi och effekterna av hundterapi.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks av att resultatet svarar på syftet och ett högt deltagarantal. <i>Verifierbarhet:</i> Stärks då analysprocessen är beskriven och tabell redovisas. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förförståelse saknas. <i>Överförbarhet:</i> stärks av att kontextbeskrivningen är tydlig.

Författare, År Titel Land	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod Studiedesign	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Wong, G., & Breheny, M. 2020 The experience of animal therapy in residential aged care in New Zealand: a narrative analysis Nya Zeeland	Syftet med studien var att undersöka upplevelsen av djurterapi	De behövde bo på ett äldreboende, kunna ge godkännande att vara med i studien, de skulle även ha haft erfarenhet av djurterapi tidigare. 7 äldre deltog. Insamling skedde via semistrukturerade intervjuer. Inledande frågor är skrivna.	Studien utvärderades genom en fullständig etisk granskning och godkänd av universitetets etiska kommitté. Intervjutid 20–60 min. Intervjuerna genomfördes på äldreboendet, oftast på äldres rum. Förförståelse saknas. Pilotstudie saknas. Tabell finns.	<i>Resultatet hade fyra teman:</i> Flyktigt nöje, nöjet av beröringen, det är sorgset här, mitt liv från insidan och ut. Citat finns.	<i>Tillförlitlighet:</i> Stärks av att resultatet svara på syftet, citat finns, intervjulängd står med. Sänks på grund av kort intervjutid, avsaknad av pilotstudie. <i>Verifierbarhet:</i> Stärks då inledande intervjufrågorna står med och analysen är väl beskriven. <i>Pålitlighet:</i> Sänks då förförståelse inte står med. <i>Överförbarhet:</i> Stärks av tydlig kontextsbeskrivning, teman är väl beskrivna och fångar upplevelser.